

Список використаних джерел

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко та ін. ; за заг. ред. О. М. Джужі, В. В. Чернея. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Коржанський М. Й. Проблеми кримінального права: монографія. Дніпропетровськ: Юридична академія МВД України, 2003. 198 с.

Прокопенко В. В.,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент ***Марков М. М.***

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

На жаль, сьогодні, серед тих, хто скоює злочини, є чимало неповнолітніх, які по кримінальному законодавству мають особливий правовий статус. Відповідальність за ряд умисних злочинів настає з 14 років. Відповідальність за інші злочини настає з 16 років [1, ст. 22 ККУ].

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх обумовлені: додатковими видами звільнення від кримінальної відповідальності та від покарання (із застосуванням примусових заходів виховного характеру); особливими умовами деяких видів звільнення від кримінальної відповідальності; обмеженим колом видів покарань 1; більш м'якими розмірами покарань; врахуванням при призначенні покарання додаткових обставин (умови його життя та виховання, вплив дорослих, рівень розвитку та інші особливості особи неповнолітнього); особливими умовами погашення та зняття судимості (більш м'які умови погашення та зняття судимості). Неповнолітній вік особи, яка вчинила злочин, є обставиною, яка пом'якшує покарання. Вона обов'язково має враховуватись при призначенні покарання незалежно від того, чи досяг підсудний на час судового розгляду повноліття. До неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину, судом можуть бути застосовані такі основні види покарань: 1) штраф; 2) громадські роботи; 3) виправні роботи; 4) арешт; 5) позбавлення волі на певний строк. До неповнолітніх можуть бути застосовані додаткові покарання у виді штрафу та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

При призначенні покарання неповнолітньому суд, крім загальних засад призначення покарання, передбачених у статтях 65–67 Кримінального кодексу України, додатково враховує: умови життя та виховання; вплив

дорослих; рівень розвитку; інші особливості особи неповнолітнього. При призначенні покарання неповнолітньому за сукупністю злочинів або вироків остаточне покарання у виді позбавлення волі не може перевищувати 15 років [2, с. 201–203].

Деякі вчені-юристи, з огляду на те, що суспільно небезпечні діяння вчиняють особи до 14 років, пропонують переглянути положення кримінального законодавства України щодо віку кримінальної відповідальності [3]. Так, В. Г. Павлов пропонує знизити вікову межу кримінальної відповідальності до тринадцяти років осіб, які вчинили вбивство, умисне заподіяння тяжкої шкоди здоров'ю, крадіжку, грабїж, розбій, хуліганство при обтяжувальних обставинах [4, с. 35]. У свою чергу, В. Ф. Мороз пропонує розподілити віковий поріг кримінальної відповідальності на чотири групи: діти до 11 років; підлітки 11–14 років; підлітки 14–16 років та неповнолітні 16–18 років [5, с. 9]. Подібну періодизацію пропонує й В. М. Бурдін. На його думку, діти віком до 11 років перебувають поза сферою кримінально-правового впливу і не можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності; неповнолітні віком від 11 до 14 років притягуються до кримінальної відповідальності лише за вичерпний перелік злочинів, за умови підтвердження висновком експертизи відповідальності фактичного рівня розвитку їх хронологічному віку, достатнього для винної відповідальності [6, с.10].

На мій погляд, позиція законодавця, який установив спеціальний (знижений) вік, з якого настає кримінальна відповідальність з 14 років, є досить обґрунтованою, оскільки неповнолітні віком 11–13 років не здатні прогнозувати суспільний характер своїх учинків саме за рівнем свого психофізичного розвитку. Таким чином, слід погодитись, що кримінальне законодавство, яке регламентує особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх, потребує подальшого вдосконалення та доопрацювання. Установлюючи ці особливості, законодавець передбачив, що норми кримінального закону повинні сприяти врахуванню вікових, соціально-психологічних, психофізичних та інших особливостей розвитку неповнолітніх, які вчинили злочин. Труднощі в досягненні цих цілей зумовлені віковими соціально-психологічними рисами неповнолітніх.

Передусім під час удосконалення норм кримінального права має бути враховано такі характеристики: незрілість мислення; достатність соціального досвіду; нестабільність психіки; підвищена емоційність; підвищена навіюваність і самонавіюваність; схильність до фантазій. Зважаючи на викладене, слід зазначити, що для нормального функціонування системи правосуддя в справах про притягнення до кримінальної відповідальності неповнолітніх, вона має охоплювати: врахування вікових особливостей неповнолітнього; юридичні гарантії захисту прав і законних інтересів неповнолітніх; повноту індивідуального соціально-психологічного дослідження особистості неповнолітнього; вибір індивідуального заходу впливу та його виконання. При цьому з метою виконання принципу

індивідуалізації кримінального покарання та з урахуванням вікових особливостей неповнолітніх притягнення їх до кримінальної відповідальності потребує детального законодавчого закріплення.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України Документ 2341-III, редакція від 18.10.2019, підстава 140-IX.
2. Вознюк А. Кримінальне право України. Загальна частина. Наукове видання.
3. Юзікова Н. Періодизація віку, з якого настає кримінальна відповідальність неповнолітніх : вітчизняна практика та європейський досвід. URL: <http://do.gendocs.ru/docs/index-24101.html?page=27>.
4. Павлов В. Г. Субъект преступления и уголовная ответственность / В. Г. Павлов. СПб. : Лань; Фонд «Университет», 2000. 192 с.
5. Мороз В. Ф. Делінквентність дітей до чотирнадцятирічного віку: (Кримінологічні проблеми) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08. Х., 1999. 18 с.
6. Бурдін В. М. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08.. Київ, 2002. 18 с.

Ріміханов Е. В.,

здобувач ступеня вищої освіти магістра Міжнародного науково-технічного університету імені академіка Юрія Бугая
Науковий керівник: головний спеціаліст Департаменту персоналу, організації освітньої та наукової діяльності Міністерства внутрішніх справ України, кандидат юридичних наук, доцент *Кісілюк Е. М.*

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АКТИ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Світовий досвід не дає однозначної моделі організації системи регулювання і контролю на ринку цінних паперів. Різноманітністю підходів у цій сфері визначається також кримінально-правове законодавство, яке передбачає відповідальність за вчинення суспільно небезпечних діянь на ринку цінних паперів.

Важливо зазначити, що державний контроль і регулювання ринку цінних паперів застосовуються в усіх розвинутих країнах. Так, одним з важливих принципів функціонування ринку цінних паперів за кордоном, що набув широкого визнання у 80-х роках, є принцип кримінально-правової заборони торгівлі цінними паперами з використанням інсайдерської (внутрішньої) інформації. Інсайдерська інформація – це суттєва